

NA GORI SAN PETRO

VINKO STRGAR

San Pietro iz Bicchisana — Milan Rijavec 1982

Župan v Petreto-Bicchisana je prijazno stisnil roko Mirku Fetihu, ki je že deseto leto zaporedoma pripeljal slovenske planince na Korziko, pozdravil še nas, ki smo na svoji poti po otoku skupaj z vodjo v ta kraj prinesli venec Planinske zveze Slovenije, prišli prižgat sveče in se poklonit spominu lani tukaj tragično preminulih rojakov. Seznanili smo se še z bratom Janezom in Petrom Pukšičem, naturaliziranima Korzičanoma doma iz Spuhlje pri Ptujju, in pozdravili domačine, dobre poznavalce gore, ki so nas potem skupaj z njima popeljali na to našo žalostno pot.

V lepem vremenu pogled iz Petreto-Bicchisana zlahka objame severozahodno pobočje gore San Petro vse do vrha. Iz 450 metrov nad morjem ležečega Bicchisana do 1398 metrov visoko vzpenjajočega se vrha pa je le kake tri ure zmerne hoje.

Skozi gozd starih orjaških kostanjev in vedno zelenih hrastov se kolona v toplem dopoldnevu počasi vzpenja po položnem pobočju, se prebija po ozki stezi in brezpotju skozi grmovnato makijo drevesaste rese, črnike, jagodnice, božjega drevca in med velikimi šopi korziškega teloha proti vrhu gore. Navzgor do ploščadi, kjer so takrat pristajali helikopterji, vse do prvih sledov in naprej do središča dogodka in še gor do vrha, prav do tam, kjer je krilo zadelo ob granitni greben gore, do tam, odkoder je bilo na kakem kilometru vodoravne razdalje in dvestopetdesetih metrih globine morda le še deset kratkih, za karkoli rešilnega povsem brezpomembnih, v agoniji pa morda lahko kot večnost dolgih sekund do konca med stenami na severnem pobočju gore, kjer zdaj poslušamo Fetihove spominske in žalne besede.

Med govorom se pogled sprehaja po okolici, zbrano drsi po polomljenih in obžaganih hrastih in javorih, od udarca zdrobljenem in ožganem črnikasto sivem granitnem skalovju, se za hip pomudi na zmaličenih ostankih razbitega letala in s prižganih sveč v globel, tem pretresljivem in nepričakovanem slovenskem grobu na tuji zemlji, sem in tja uhaja po strmih, kamnitih in skalnatih, s cvetočo reso, ambrinim vrednikom in korziškim telohom na redko poraslih pobočjih in po samotnih orjaških jelkah za trenutek preskoči na usodni vrh danes tako lepo osončene, mirne in čiste gore, in se po isti poti spet vrača nazaj k nemirnim plamenom sveč h govorniku in njegovim poslušalcem, ki jim teža spominov in današnjega doživetja stiskata prsi in zadržujeta dih.

Pierre Giacometti in
Alain Arrii naša
spremljevalca-vodiča
(sicer pa prva, ki sta
ugotovila točen kraj
nesreče 1. 12. 1981)

Zvedavi duh pa medtem nekoliko boječe, skoraj kradoma spoštljivo uhaja nazaj v tisti deževni in oblačni prvi decembrski dan pred devetimi meseci, ko je svet zajela novica, da niste prispeli v zeleni Ajaccio, da se je zgodilo najhujše — vam in nam, Slovencem, vsej naši skupnosti — in brez prepričljivega uspeha tehta, čigava bolečina je bila takrat hujša in išče, v kaj se je komu spremenila do danes.

Ko vas je mračna gora najbrž še vse polne popraznične razposajenosti, radovednosti, novih in veselih pričakovanj s svojega skalnatega grebena nenadoma in nepovratno potisnila v ta svoja mrzla, odročna in samotna kamnita nedrja, vam resa, to najlepše jesensko cvetje vašega korziškega groba, že ni več cvetela. Preden pa je v temne oblake in dež odeto skalovlje ovil prodorni duh ambrinega vrednika, ste vi že za zmeraj onemeli, njegova ostrina in pekoča grenkoba pa se je razlila samo med nas, ki nismo šli z vami, in našemu majhnemu narodu je ostal ta tako težki in trpki spomin.

PESNIŠKI PREVISI

Čeprav mapa, v katerih se nabirajo izdelki tistih, ki jih ni strah spustiti se čez »pesniške previse«, ni pretirano napolnjena, bomo z dobro voljo in odprtim srcem prelistali to, kar se je pač nabralo. Naj bo v spodbudo vsem, ki jih veseli izraziti svoja doživetja v vezani ali sproščeni pesniški besedi!

Oglasilo se je šest pošiljateljcev, med katerimi je najzvestejša *Marija Stres Soudatova* iz Idrskega izpod Krna. Že sam kraj, v katerem živi in gore naokoli jo navdihujejo, da »z okorno roko kmetice«, kakor pravi v enem izmed prijaznih spremnih dopisov, v vezani besedi zapiše vtise iz narave in hvalnice goram. Med poslanimi pesmimi so kar štiri takšne, in sicer: Našemu Triglavu, Naš Krn, Kotlina Kobariška in Pomladni dnevi, pesem Naše ure pa je izpolnjena s preprostim premišljevanjem o življenju in minevanju. Iz navedenih pesmi bomo navedli po nekaj verzov, takšnih, s katerimi se Marija Stres najopazneje oddaljuje od vzorcev in znanih oblik.

V hvalnici Našemu Triglavu, ki ga Marija Stres nagovarja kot očaka, za katerega imamo premalo besed, da bi ga dovolj proslavili, se takole obrača nanj:

Ko iz doline te opazujem,
prav možato se držiš
in me nemo vabiš
k sebi v visoki paradiž.

Do bližnjega Krna je Marija bolj kritična, pa tudi pesem sama z naslovom Naš Krn je »bolj kratkih nog«, kakor pravi v dopisu in kar pomeni, da je pesem pač nekoliko krajša. Takole ga prijazno ošteva:

Nekam čudno
se mi danes držiš,
ali se ubožec
v beli suknji potiš?
Ali ne čutiš, Stari,
da že vse zeleni
in da vigrud
že v obraz se ti smeji?

Še nekoliko trše nagovarja Marija Krn v pesmi Kotlina Kobariška, ko mu že kar malo očita:

Ti ponosno stojiš,
nič te ne prizadene,
če pod vznožjem tvojim
vse cvete ali vene.